

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Räddningstjänstens roll i lov- och byggprocessen

STY-4692

Bakgrund

Byggnadsnämndens förvaltning (byggavdelningen) anlitar ofta räddningstjänsten i olika typer av byggärenden. Hur räddningstjänsten hanterar dessa ärenden, vilket behov av information och vilka handlingar som behövs beror på var i processen ärendet befinner sig.

Detta informationsblad har tagits fram i syfte att klargöra räddningstjänstens roll samt vilken typ av information och handlingar som räddningstjänsten behöver för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

Samverkan och andra samarbetsformer

Alla myndigheter är enligt Förvaltningslagen¹ (FL) skyldiga att samverka. Med myndighetssamverkan avses en arbetsform där en myndighet samlar in information från andra myndigheter om frågor som kan påverka det egna beslutet. Informationsinsamlingen sker genom ett remissförfarande där den beslutande myndigheten uppmanar andra myndigheter att inkomma med synpunkter utifrån deras myndighetsområde. Med myndighetsområde avses den lagstiftning inom vilken man har rätt att fatta myndighetsbeslut. Byggnadsnämnden är myndighet i lov- och byggprocessen och fattar beslut med stöd av Plan- och bygglagen (PBL). Räddningstjänsten är myndighet i förvaltningskedet och fattar sina beslut med stöd av lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Utöver myndighetssamverkan kan andra samarbetsformer finnas. En vanlig samarbetsform i byggprocessen är att byggnadsnämnden anlitar räddningstjänsten för teknisk bedömning av brandskyddsprojektering. Räddningstjänsten lämnar då det egna myndighetsområdet och tar ställning till om byggprojektet kan anses uppfylla de krav som regleras genom PBL (BBR och EKS). Räddningstjänstens roll är då att hjälpa byggnadsnämnden inom ramen för byggnadsnämndens myndighetsutövning.

Räddningstjänstens arbetsinsatser **efter** bygglovsprövningen sker på uppdrag av byggnadsnämnden inom ramen för byggnadsnämndens myndighetsutövning, inte inom ramen för myndighetssamverkan. Byggnadsnämnden kan välja att anlita annan expertis eller att ha en sådan resurs inom den egna organisationen.

Lov- och byggprocessen

Att ett byggprojekt överensstämmer med PBL prövas av byggnadsnämnden i lov- och byggprocessen. Prövning av byggnadens placering och lämplighet för sitt ändamål (utformningskraven) sker i lovprocessen. Byggnadsnämnden inhämtar då information inför sitt beslut genom samverkan med andra myndigheter.

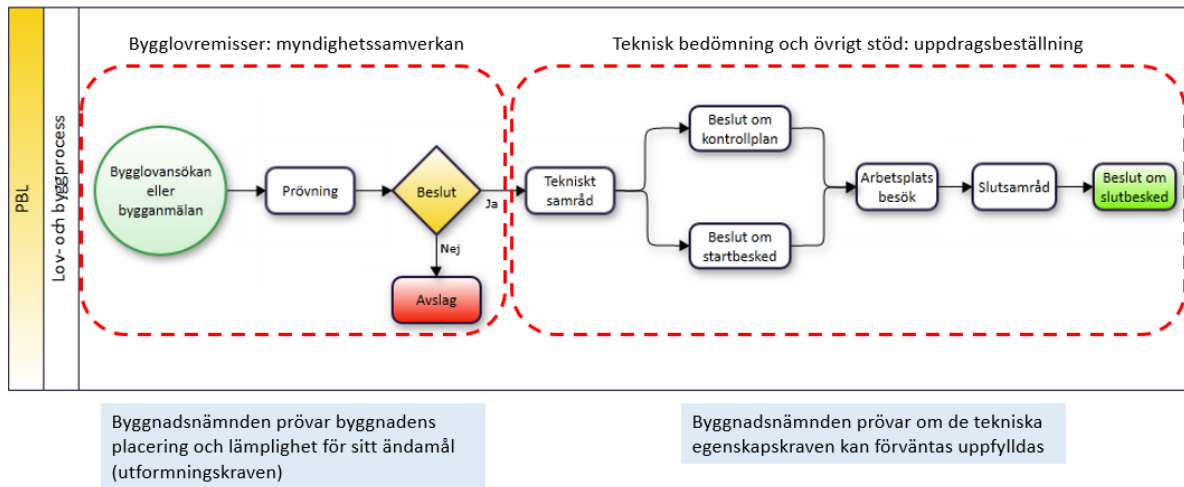
De tekniska egenskapskraven prövas i byggprocessen och regleras genom boverkets föreskrifter (BBR och EKS). Regleringen av brandsäkerhet omfattar en rad olika föreskrifter och allmänna råd som förutsätter djup kunskap och erfarenhet för att kunna tolka och förstå på rätt sätt. Prövningen sker inom ramen för PBL och hanteras därför som en uppdragsbeställning i de fall byggnadsnämnden väljer att anlita räddningstjänsten som expert.

¹ SFS 2017:900, 8§

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Räddningstjänstens roll i lov- och byggprocessen

Myndighetssamverkan och uppdragsbeställning i lov- och byggprocessen

Vägledande matris

Räddningstjänsten behöver inte vara delaktig i alla typer av ärenden. I matrisen nedan redovisas typer av ärenden som det är lämpligt att räddningstjänsten är delaktig i. Byggnadsnämnden avgör vilka ärenden som ska skickas på remiss inför bygglovsprövning.

	Bygglovsprövning (remiss)	Beslut om startbesked (beställning teknisk bedömning)
Byggnadsklass	Br 0, Br 1	Br 0, Br 1, Br 2
Verksamhetsklass	Vk 2, Vk 4, Vk 5, Vk 6	Vk 2, Vk 4, Vk 5, Vk 6
Risker (behov av riskhänsyn kan föreligga)	Riskkällor i omgivningen. Byggprojektet medför ny risk för omgivningen.	xx

Matris över ärendetyper där räddningstjänsten föreslås vara delaktig

Räddningstjänsten kan även bistå vid tekniskt samråd, arbetsplatsbesök, slutsamråd och inför beslut om slutbesked men det huvudsakliga uppdraget bör vara med inriktning enligt matrisen ovan dvs i samband med bygglovsprövning och inför beslut om startbesked.

Inför bygglovsprövning

Vid bygglovsprövningen granskar byggnadsnämnden frågor som rör *byggnadens placering, tomtens utformning* samt byggnadens inre och yttre utformning avseende *lämplighet för sitt ändamål*.

I detta skede måste byggherren redovisa strategin för brandskyddets utformning men en komplett brandskyddsbeskrivning behövs ännu inte. Byggherren ska redovisa:

- hur utrymning säkerställs
- hur möjlighet för räddningsinsats säkerställs

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Räddningstjänstens roll i lov- och byggprocessen

- hur skydd mot brandspridning till angränsande byggnader säkerställs

Vid bygglovsprövningen är byggnadsnämnden också skyldig att *upplysa den sökande om tillstånd eller anmälan* krävs av annan myndighet.

Remisser inför bygglovsprövningen hanteras inom ramen för myndighetsamverkan och besvaras utifrån räddningstjänstens myndighetsområde (LSO och LBE). I remissvaret kommenteras byggprojektets lokalisering och lämplighet för sitt ändamål med avseende på riskkällor i omgivningen och säkerhet i händelse av brand samt upplysning om tillståndsplikt enligt lag om brandfarliga och explosiva varor.

Information och dokumentation som behöver framgå av remissen:

- byggnadsnämndens diarienummer
- information om var i processen ärendet befinner sig (inför beslut om bygglov)
- fastighetsbeteckning
- information om antal våningar, verksamhet och utrymningsstrategi
- situationsplan som visar byggprojektets läge på fastigheten

I bilaga till detta informationsblad redovisas frågeställningar som byggnadsnämnden behöver besked om inför beslut om bygglov. Av bilagan framgår vilka avsnitt i PBL som dessa frågeställningar berör. Av bilagan framgår också vilka detaljfrågor som räddningstjänsten har att ta ställning till.

Inför beslut om starbesked

Inför det tekniska samrådet bedömer byggnadsnämnden om byggåtgärderna *förväntas kunna utföras på föreskrivet sätt och om de tekniska egenskapskraven kan antas uppfyllas*. Byggherrens förslag till kontrollplan utgör tillsammans med brandskyddsbeskrivningen viktiga underlag för byggnadsnämndens bedömning.

Byggherren är skyldig att lämna de tekniska handlingar som byggnadsnämnden anser sig behöva för sin bedömning. För att kunna bedöma de tekniska egenskapskraven som berör säkerhet i händelse av brand behövs för de flesta byggprojekt en brandskyddsbeskrivning med status som bygghandling.

Räddningstjänsten utför teknisk bedömning på uppdrag av byggnadsnämnden. Räddningstjänsten lämnar då det egna myndighetsområdet och tar ställning till om projektet kan anses uppfylla de krav som regleras genom PBL (BBR och EKS). Räddningstjänstens roll är att hjälpa byggnadsnämnden inom ramen för byggnadsnämndens myndighetsutövning. Byggnadsnämnden väljer själva om man vill anlita räddningstjänsten eller om man hellre vill anlita någon annan.

I RTJ:s utlåtande om teknisk bedömning av brandskyddsprojektering ingår att bedöma om de tekniska egenskapskraven kan antas uppfyllas. Det görs genom att bedöma och ta ställning till brandskyddsprojekteringen utifrån funktionskraven i BBR och EKS.

Information och dokumentation som behöver framgå av uppdragsbeställningen:

- byggnadsnämndens diarienummer
- information om var i processen ärendet befinner sig (inför beslut om startbesked)
- fastighetsbeteckning

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Räddningstjänstens roll i lov- och byggprocessen

- brandskyddsbeskrivning (status bygghandling) inklusive verifiering vid analytisk dimensionering
- plan och sektionsritningar (brandskyddsritningar med status bygghandlingar)
- situationsplan som visar byggprojektets läge på fastigheten (behövs inte om detta redan översänts i bygglovremiss)
- kontrollplan

I bilaga till detta informationsblad redovisas de tekniska säkerhetskraven som berör säkerhet i händelse av brand som beaktas vid teknisk bedömning inför beslut om startbesked. Av bilagan framgår även vilka detaljfrågor som räddningstjänsten tar ställning till vid teknisk bedömning.

Tekniskt samråd, arbetsplatsbesök, slutsamråd och slutbesked

Räddningstjänsten kan delta vid tekniskt samråd om byggnadsnämnden särskilt önskar det, men det normala ska vara att räddningstjänstens utlåtanden ska vara så tydliga att deltagande i tekniskt samråd inte ska behövas.

Räddningstjänsten kan delta vid arbetsplatsbesök och slutsamråd om byggnadsnämnden särskilt önskar det. I normalfallet förutsätts det att räddningstjänsten tidigare varit delaktig i ärendet och att det finns ett utlåtande om teknisk bedömning.

Räddningstjänsten kan utföra teknisk bedömning av en relationshandling inför beslut om slutbesked. Det förutsätts då att räddningstjänsten tidigare varit delaktig i ärendet och att det finns ett utlåtande om teknisk bedömning sedan tidigare i processen (inför startbesked).

I alla ovan nämnda sammanhang förutsätts att byggnadsnämnden klargör varför man önskar att räddningstjänsten deltar.

Räddningstjänstens svarstider

Arbetsinsatsen att besvara bygglovsremisser är relativt liten. I normalfallet lämnas remissvar inom två veckor (10 arbetsdagar).

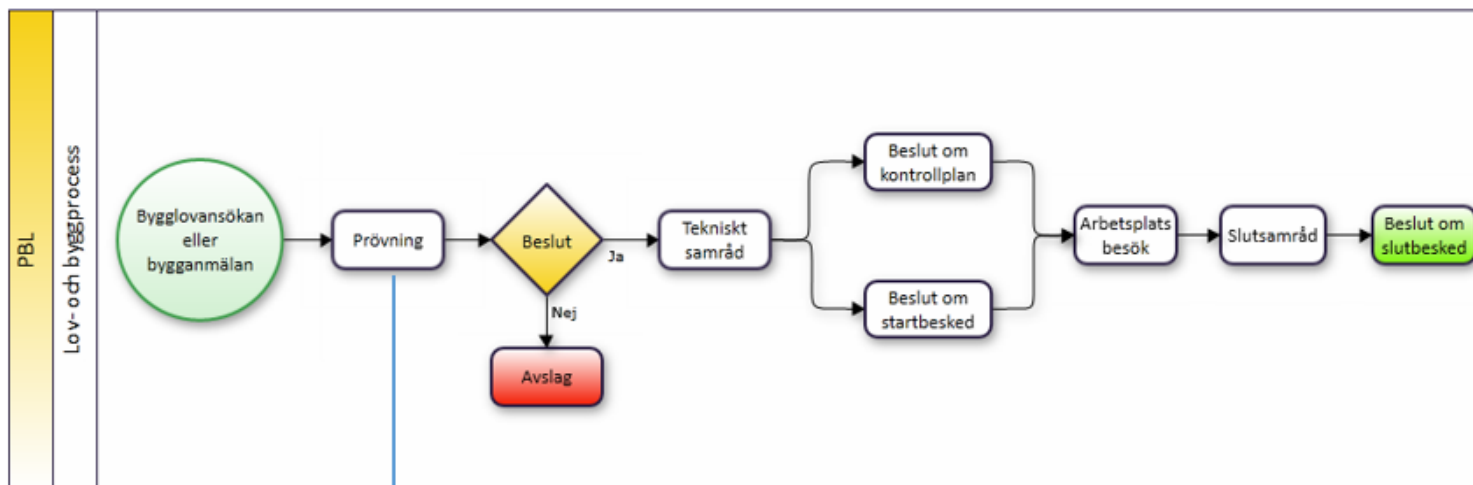
Att utföra teknisk bedömning är tidskrävande. Räddningstjänsten åtar sig dessa uppdrag i mån av tid. I första hand prioriteras arbetsuppgifter inom det egna myndighetsområdet. I normalfallet lämnas ett skriftligt utlåtande inom tre veckor (15 arbetsdagar) från det att ett komplett underlag för bedömning har inkommit.

Under sommarperioden (15 juni – 15 augusti) kan svarstiden bli dubbelt så lång beroende på bemanningsläget.

Läs mer

Läs mer om samverkan och olika samarbetsformer i MSB:s handbok "Räddningstjänstens roll i lov- och byggprocessen" som finns att ladda ner på msb.se.

Bilaga 1, Bygglövsprövning med delar som berör räddningstjänstens myndighetsområde

PBL:

- Bebyggelse **lokaliseras till mark** med hänsyn till **människors hälsa och säkerhet** (2 kap 5 § pkt 1), **risk för olyckor**, översvämningar, erosion (2 kap 5 § pkt 5)
- Byggnadsverk **utformas och placeras med hänsyn till skydd mot uppkomst och spridning av brand**, trafikolyckor och **andra olyckshändelser** (2 kap 6§ pkt 2)
- En byggnad ska vara **lämplig för sitt ändamål** (8 kap 1§)
- **Upplysning** om tillstånd **enligt annan lagstiftning** (9 kap 23 §)

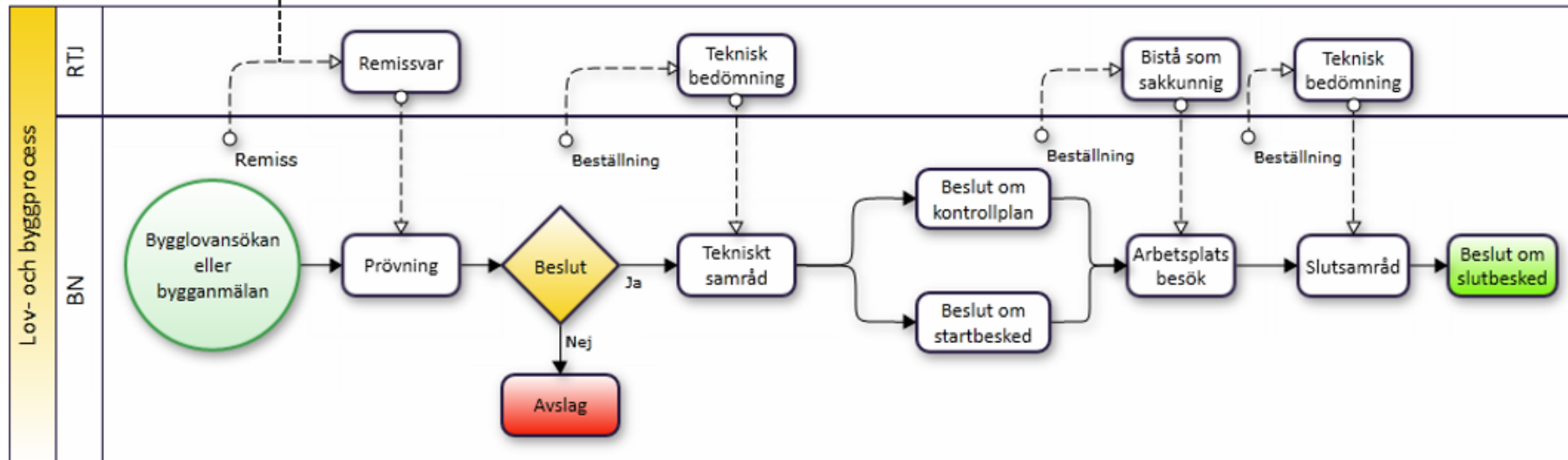
Avsnitt i PBL som berör räddningstjänstens myndighetsområde och som byggnadsnämnden behöver besked om

Räddningstjänstens remissvar inför bygglovsprövningen beaktar berörda avsnitt i PBL genom att bedöma och ta ställning till byggprojektet utifrån följande frågeställningar:

- Förekommer **riskkällor** i byggprojektets närhet? (förekomst av anläggnings- och transportrisker)
- Är byggprojektet lämpligt med avseende på **förutsättningar för räddningsinsats**? (insatstid och möjlighet till brandvattenförsörjning)
- Kan **utrymningssäkerheten** bygga på utrymning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning? (insatstid, stegutrustning och åtkomlighet till byggnaden)
- Hur säkerställs **skydd mot brandspridning** till andra byggnader? (byggnadens placering på tomten, kan skydd mot brandspridning uppnås genom skyddsavstånd eller måste andra åtgärder vidtas)
- Medför byggprojektet **krav om tillstånd** enligt LBE? (krav **skriftlig redogörelse** LSO har utgått och kommenteras inte längre)

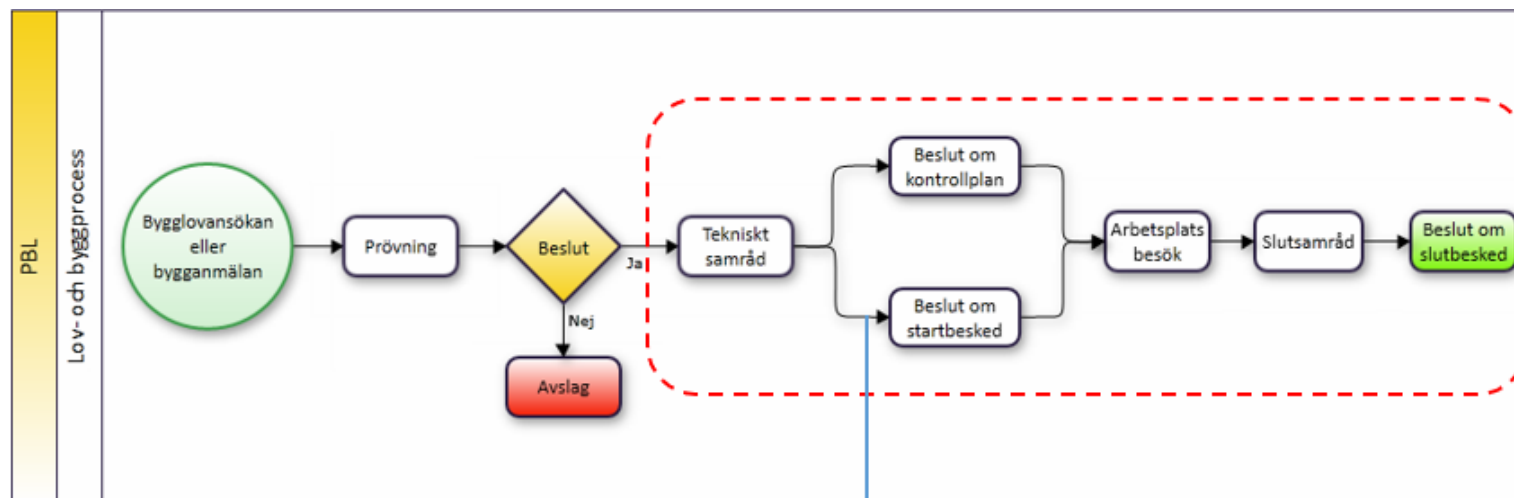
Information som behöver framgå av remissen:

- Byggnadsnämndens diarienummer
- Information om var i processen ärendet befinner sig (inför beslut om bygglov)
- Fastighetsbeteckning
- Information om antal våningar, verksamhet och utrymningsstrategi
- Situationsplan med information om byggprojektets läge på fastigheten

Information som behöver framgå av byggnadsnämndens remiss till räddningstjänsten inför bygglovsprövningen

Bilaga 2, Prövning av tekniska egenskapskraven inför beslut om kontrollplan, startbesked och slutbesked

PBL:

- En byggnad ska ha de **tekniska egenskaper** som är väsentliga, **säkerhet vid händelse av brand** (8 kap 4§ pkt 2)

PBF och BBR:

- Egenskapskrav om **säkerhet i händelse av brand** (3 kap 8 § PBF)
- BN bedömer om byggåtgärden **kan förväntas utföras på ett föreskrivet sätt**, dvs om de tekniska egenskapskraven kan antas uppfyllas (3 kap 8 § PBF och BBR 5)

Avsnitt i PBL, PBF och BBR som berör säkerhet vid händelse av brand, prövas vid teknisk bedömning.

Vid teknisk bedömning av brandskyddsprojektering prövas om de tekniska egenskapskraven som berör säkerhet vid händelse av brand kan antas uppfyllas. I den tekniska bedömningen görs ställningstaganden utifrån följande frågeställningar:

- Har projektören dimensionerat **enligt aktuell föreskrift**? (Kan äldre föreskrift tillämpas med stöd av övergångsbestämmelser)
- Har projektören tillämpat **vald dimensioneringsmetod på rätt sätt**? (Klargör vilken dimensioneringsmetod som tillämpats)
- Vid förenklad dimensionering: **förekommer mindre avvikelser** (BBR 1:2)? (Kan avvikelserna godtas av byggnadsnämnden)
- Vid förenklad dimensionering: **förekommer avsteg från föreskriftskrav**? (Bör byggavdelningen begära rättelse eller sakkunnig PBL)
- Vid förenklad dimensionering: **förekommer avvikelser från allmänt råd**? (Bör byggavdelningen begära rättelse eller föreslå analytisk dimensioneringsmetod)
- Vid analytisk dimensionering: **har projekteringen verifierats** enligt boverkets råd om analytisk dimensionering? (Bör byggavdelningen begära rättelse eller sakkunnig PBL)
- Föreligger **behov av kompletterande kontrollpunkter** i byggherrens **kontrollplan**? (Klargör vilka ytterligare kontrollpunkter som behövs)
- Bör **brandskyddsdocumentation lämnas in** till kommunen innan slutbesked medges?

Information och handlingar som behöver ingå i beställningen:

Byggnadsnämndens diarienummer

Information om var i processen ärendet befinner sig (inför beslut om startbesked)

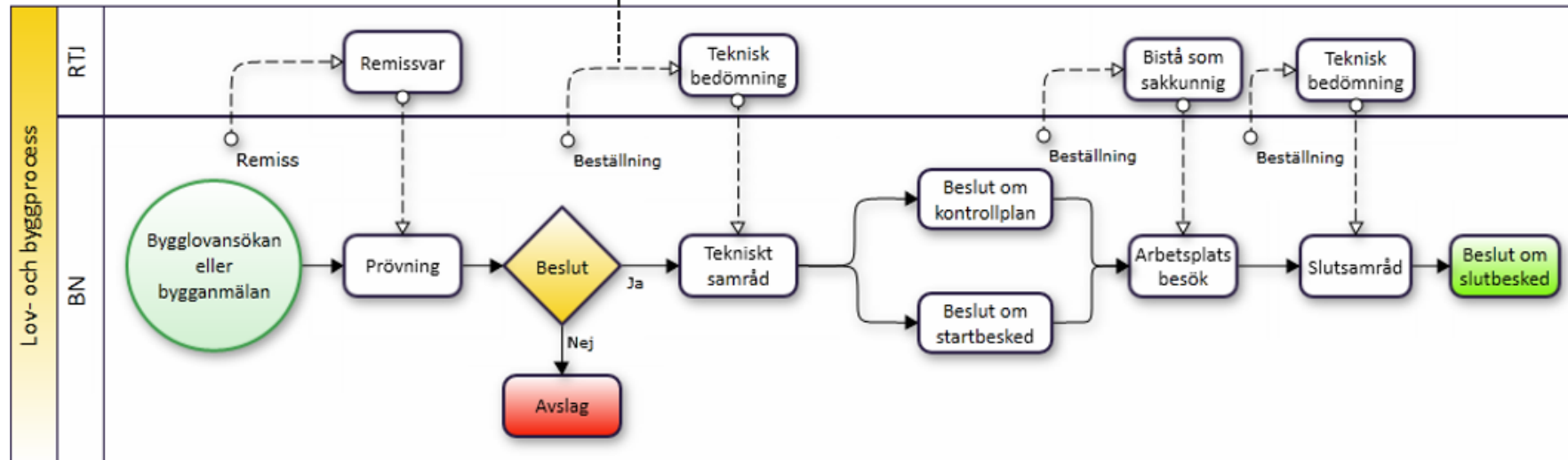
Fastighetsbeteckning

Brandskyddsbeskrivning (status bygghandling) inklusive verifiering vid analytisk dimensionering

Plan och sektionsritningar (brandskyddsritningar med status bygghandlingar)

Situationsplan med information om byggprojektets läge på fastigheten

Kontrollplan

Information och handlingar som behöver ingå i byggnadsnämndens uppdragsbeställning av teknisk bedömning inför startbesked

Information och handlingar som behöver ingå i beställningen:

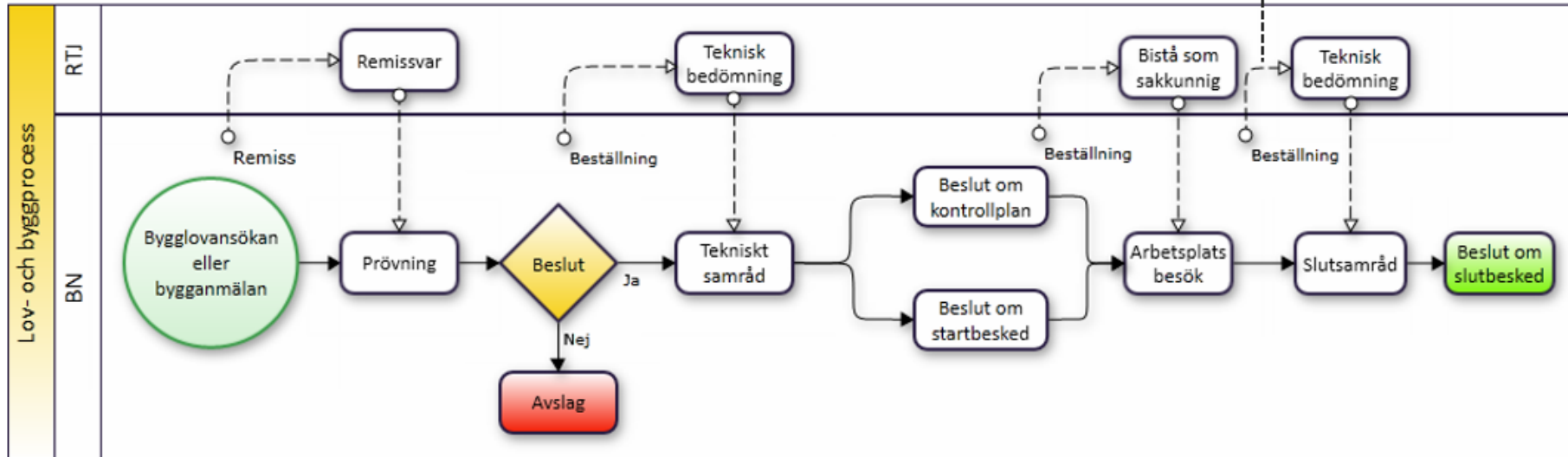
Byggnadsnämndens diarienummer

Information om var i processen ärendet befinner sig (inför beslut om slutbesked)

Fastighetsbeteckning

Brandskyddsdokumentation (status relationshandling) inklusive verifiering vid analytisk dimensionering

Plan och sektionsritningar (brandskyddsritningar med status relationshandlingar)

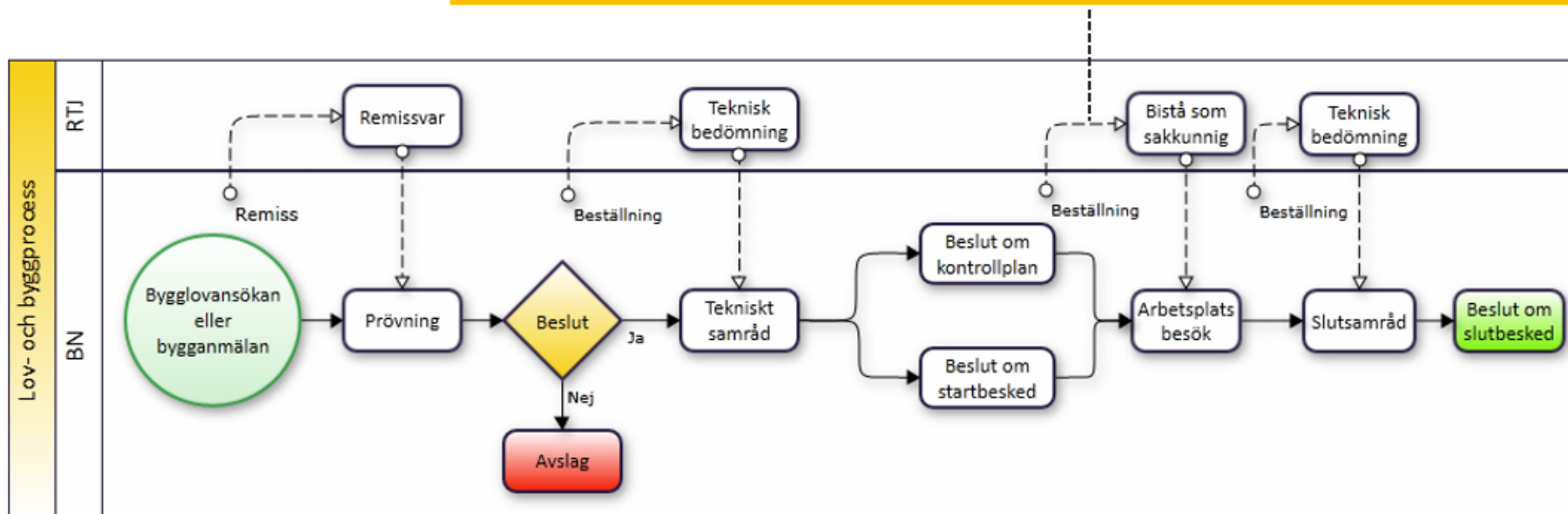
Information och handlingar som behöver ingå i byggnadsnämndens uppdragsbeställning av teknisk bedömning inför slutbesked

Bilaga 3, Arbetsplatsbesök

Förutsättningar för deltagande:

Räddningstjänsten har tidigare utfört teknisk bedömning

Byggnadsnämnden klargör varför man önskar att räddningstjänsten deltar

Förutsättningar och information för deltagande vid arbetsplatsbesök